

Ristirahva Pühapäevalehes aastatel 1903 avaldatud kiri Maruhha külast. K. Z. on arvatavasti Karel Zopp. Põhja-Kaukaasia: Maruho (Maruhha), Sori küla (Hussõ-Kardonik). Maruhha ja Soriküla elanike arv, kliima, eestlaste tegevus. Pastor Karl Treufeldt. Vladikavkazi pastor J. Keerig. Ilmad. Digiteeris Andres Aule. Kirjaviisi muutmata.

Ristirahva Pühapäevaleht (nr. 18), 4. mai 1903, lk. 140

Kubani maakonnast, Maruho külast.

K. Z. — Eesti asundustest, meie laialises Wene riigis, on wist peaaegu igalt poolt teateid ja kirjasi toodud. See on väga kiidu väärt, sest selle läbi saavad kodumaal elavad sugulased ja omaksed ka kaugemal elawate omaste elukorra üle teateid. Siiski on neid teateid wähe, sest suurem jagu asunikka ei oska kirjutada ja ei hooligi kirjadest, mille läbi siis mitmed kaunis perekad eesti asundused kodumaal elawatele suguwendadele teadmata jääwad. Wäga tänuväärt töö on selles asjas herra J. Meomuttel omas raamatus „Eesti asunikud laialises Wene riigis” korda saatnud. Siiski üsna wähe teadust leiame Kubani maakonna asunduste üle; nimelt Maruho ja Sori küla asunikudest, ehk küll mõlemad külad juba aasta 1870 ümber on asutatud.

Mõlemad asundused on üheks wallaks nimetud ja 6 wersta teine teisest kaugel. Wiimased asujad on wastu suurt Kaukasuse mäe ahelat, umbes 50 wersta kuulsast Elbrusist õhta pool. Niisama kaugel ka Batalpaschinski linnast, ja 100 wersta raudteest kaugel seisab ühes orus Maruho jõe ääres selle nimeline küla. Külas on 30 talu 160 hingega, kõik lutteri usulised eestlased. Sori küla on siit üle mägede Huss-Kardaniku jõe ääres umbes 40 perega ja peale 200 hinge, ka Lutteri usulised eestlased. Kliima läheb siin Eesti maa omaga ühte, siiski on siin palju terwem ja talwel soem kui Eestis. Niisamuti tuleb ka suwe jälle mägede ligiduse pärast palju külmemaks lugeda, kui lagedal stepi maal, kus talwel tuisud ja tuuled möllawad, mida siin ei ole. Ka kaswab siin juba metsa, iseäranis lehtpuu metsa ja pirnipuid, mis õnnistatud aastal elanikkudele kauniks sissetuleku hallikaks on; kuna okaspuud mägedest ülewelt leidub, ei ole siin jõulukski wõimalik haljast kuuske saada. Iseäranis rõõm oli meil sellegi üle, et suure waewa järele männipuuga omad jõulud tohtisime mööda saata. Rahwas elab põllupidamisest ja loomade kaswatamisest. Põldu on aga liig wähe, umbes 4 dessatinu iga pere peale, seegi on mägede ja kuristikude pärast waewane harida ja suil rikuwad seda weel rasked rahesaud tihti ära, sellepärast elab ka rahwas waest wiisi, ostawad leiba ja lepiwad sellega kui kolm ehk neli lehma jõuawad pidada, kust wõi läbi omale natuke raha saawad. Elujärg oleks siin rahuloldaw wõinud olla, kui mitte „omad witsad” rahwast ei oleks nuhelnud. Pea kahju on, et eestlased siin mitte weel ühe õnnetusega rahul ei ole, waid et nad ühte meelt ei hoia ja selle läbi ka wiimaseid õnnetusi kätte püüawad saada.

Rahwas on waimliselt pimedaks, ilma kooli ja palwemajata usu poolt tuimaks läinud, nii et paranemine ei tahagi tulla. Kolmkümmend aastat ilma koolita! seni kui riigi walitsuse käsu peale pidiwad omale kooli awama, mille ülewelpidamise eest armuline riigivalitsus hoolt kannab, kuna siiski riigivalitsuse

abi juures kahtlasi mõtteid awaldati: Kas wõtame abi wastu ehk ütleme ära? Wast nõutakse meie käest see raha tagasi!!

Õpetaja herra C. Treufeldi surmast saadik olid külad ilma Issanda armulaual käimata; ligi kolm aastat ristimised kinnitamata, mitmel emal lapsed surnud, mitmel kaks last õnnistada; leerilapsed leerimata ja palju muud toimetusi. Nüüd 19. weebr. saime jälle Wladikawkasi uue õp. herra J. Keerig'u läbi oma südant Issanda armu andidega kinnitada. Siiski, mis tähendab üks tilgake kõrbes? Kui pea saab see ära unustatud ja wana patu elu hakkab uuest peale. Et kooli ei ole olnud, siis ei ole ka leerilapsi ennem leeri wastu walmistnd ja õpetaja pidi neid ilma walmistamata wastu wõtma, kus ka niisuguseid on wastu wõetud, kes muud ei mõistnud, kui et õpetaja ettelugemise järele „Isa meie” palwe ja „Usutunnistuse” saiwad ära lugeda. Ka nüüdki panewad seda mitmed pahaks, kui lapsi leeri walmistusele kutsutakse, arwawad seda üleliigseks ja ütlewad: kudas wana õpetaja seda ei nõudnud?

Möödaläinud talw oli meil kaunis käre. Juba nowembri algul tuli lumi ja seisab ühte järge, kuna juba nüüd teed rikutud ja wanker käimas, on siiski mäed ja orud lund täis, ega kau kõrgemalt mägedest sui otsa. Niisugust talwe, ega lund ja külma ei ütles rahwas, ega ka tatarid, mäletawast näinud olema, sest mõni kord on läbi talwe kuiw tee, et tol mab ja lund ei ole sugugi. Niisama on ka juba weebruari lõpul põllu töö alganud ja 1. märtsist saadik loomad wäljas käimas. Lõpetan kirja ia soowin kodumaale kosumist, ühtlasi palun ka tutwaid ja tundmataid nende mõnede ridadega leppida.

1. märtsil 1903